

Bruxelles, 29 noiembrie 2023
(OR. en)

16094/1/23
REV 1

SOC 833
EMPL 598
GENDER 211

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	15421/23
Subiect:	Concluziile Consiliului privind tranziția sistemelor de îngrijire pe tot parcursul vieții către modele de asistență globale, comunitare și centrate pe persoană și care includ o perspectivă de gen

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor concluziile Consiliului privind subiectul sus-menționat, aprobate de Consiliul EPSCO la reuniunea sa din 27 noiembrie 2023.

**Tranziția sistemelor de îngrijire pe tot parcursul vieții către modele de asistență globale,
comunitare și centrate pe persoană și care includ o perspectivă de gen**

Concluziile Consiliului

RECUNOSCÂND CĂ:

1. Progresele constante realizate în domeniul drepturilor sociale și o mai bună conștientizare a dreptului tuturor persoanelor de a se bucura de o viață deplină și demnă au condus la punerea sub semnul întrebării a modelelor de îngrijire instituționalizată, care, în multe cazuri, implică segregare și limitează libertățile fundamentale. Această schimbare de paradigmă a fost însoțită de progrese în ceea ce privește modelele profesionale de îngrijire și de evoluția ideilor despre cum ar trebui să arate îngrijirea. Aceasta a fost susținută, de asemenea, de dovezile științifice care au confirmat multiple deficiențe ale îngrijirii instituționalizate, de creșterea gradului de conștientizare socială cu privire la importanța construirii unor societăți egalitare și a integrării perspectivei de gen, precum și de creșterea sensibilității sociale și de preferința larg răspândită pentru modelele centrate pe persoană și comunitare. În plus, Uniunea Europeană este parte la Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (CNUDPH), care urmează modelul de handicap bazat pe drepturile omului de a se angaja în dezinstituționalizare.

2. Îngrijirea pe tot parcursul vieții are o dimensiune de gen semnificativă. Femeile poartă principala responsabilitate în desfășurarea activităților de îngrijire, atât remunerate, cât și neremunerate. Aproape 90 % dintre persoanele care desfășoară o activitate remunerată în acest sector sunt femei, al căror număr este estimat la 9,1 milioane în Europa, în locuri de muncă care sunt adesea, în majoritatea țărilor, precare, prost plătite, lipsite de perspective de dezvoltare a carierei și subevaluate, ceea ce explică parțial deficitul îngrijitor de personal calificat din acest sector în Europa și, în special, în zonele cele mai depopulate sau în regiunile mai puțin dezvoltate. În UE, 92 % dintre femei prestează în mod regulat o muncă de îngrijire neremunerată, iar 81 % fac acest lucru zilnic¹. Responsabilitățile de îngrijire a copiilor, în special a copiilor foarte mici, reprezintă un obstacol semnificativ în calea participării femeilor pe piața forței de muncă². În același timp, rata de ocupare a persoanelor cu copii mai mici de șase ani a fost de 90,1 % în rândul bărbaților, față de doar 67,2 % în rândul femeilor. Un total de 7,7 milioane de femei din Europa trebuie să își adapteze modelele de lucru din cauza responsabilităților de îngrijire neremunerate³. Femeile dedică mai mult timp sprijinului și îngrijirii neremunerate și slab remunerate decât bărbații, ceea ce înseamnă că accesul și prezența lor continuă pe piața muncii depind de responsabilitățile lor de îngrijire și de modul în care aceste responsabilități sunt împărțite⁴. S-a constatat că veniturile potențiale pierdute de femei din cauza acestei distribuții dezechilibrate a activităților de îngrijire neremunerate se ridică la un total de cel puțin 242 miliarde de euro pe an⁵. Distribuția inegală a muncii de îngrijire neremunerate între bărbați și femei este legată, printre altele, de persistența diferenței de remunerare între femei și bărbați. În plus, acest dezechilibru are ca rezultat o pensie pentru limită de vârstă mai redusă pentru femei, care sunt, prin urmare, mai puțin susceptibile să își permită îngrijirea de care au nevoie și sunt mai expuse riscurilor de sărăcie⁶. Sectorul îngrijirii pe termen lung, al sprijinului și al serviciilor sociale are un mare potențial de a genera locuri de muncă, numărul de locuri de muncă care ar putea fi create în următorii 10 ani fiind estimat la opt milioane⁷.

¹ Strategia europeană privind serviciile de îngrijire, pag. 2.

² EIGE (2023) *A Better Work-Life Balance: (O mai bună conciliere a vieții profesionale cu viața personală:) Bridging the gender care gap* (Eliminarea disparității de gen în ceea ce privește repartizarea responsabilităților de îngrijire).

EIGE (2022), *Gender Equality Index 2022: (Indicele egalității de gen 2022:) The COVID-19 pandemic and care* (Pandemia de COVID-19 și îngrijirea).

EIGE (2021) *Gender inequalities in care and consequences for the labour market* (Inegalitățile de gen în ceea ce privește îngrijirea și consecințele asupra pieței forței de muncă).

EIGE (2020) *Gender equality and long-term care at home* (Egalitatea de gen și îngrijirea pe termen lung la domiciliu).

³ Avizul Comitetului European al Regiunilor pe tema „Strategia europeană privind serviciile de îngrijire”.

⁴ Strategia UE privind egalitatea de gen.

EIGE (2023) *A Better Work-Life Balance: (O mai bună conciliere a vieții profesionale cu viața personală:) Bridging the gender care gap* (Eliminarea disparității de gen în ceea ce privește repartizarea responsabilităților de îngrijire).

⁵ Serviciul de Cercetare al Parlamentului European 2022.

⁶ Raportul din 2021 privind îmbătrânirea.

EIGE (2021) *Gender inequalities in care and consequences for the labour market* (Inegalitățile de gen în ceea ce privește îngrijirea și consecințele asupra pieței forței de muncă).

⁷ CE (2021) Carte verde privind îmbătrânirea populației – Promovarea solidarității și a responsabilității între generații

3. În Europa, numărul persoanelor de peste 65 de ani va crește cu 14 % între 2022 și 2030 și cu 38 % în următorii 30 de ani – până la 129,8 milioane⁸, iar până în 2030 numărul persoanelor cu nevoi de îngrijire pe termen lung va fi de 33,7 milioane și se preconizează că va ajunge la 38,1 milioane până în 2050⁹. Acest lucru vine în contextul provocărilor persistente în ceea ce privește accesul la servicii de îngrijire abordabile ca preț, accesibile și de înaltă calitate în multe țări ale UE.
4. S-au înregistrat progrese în ceea ce privește atingerea obiectivelor de la Barcelona stabilite în 2002 privind educația și îngrijirea timpurie (ECEC). Cu toate acestea, parțial ca urmare a diferențelor dintre sistemele naționale, aceste progrese au fost inegale între statele membre, în special în ceea ce privește grupul cel mai tânăr de copii și copiii care provin din medii defavorizate. Din acest motiv, noile obiective de la Barcelona pentru 2030 se axează pe îmbunătățirea participării la educație și îngrijire timpurie de înaltă calitate, accesibilă și abordabilă ca preț, și pe eliminarea decalajului de participare la ECEC dintre populația generală a copiilor și copiii expuși riscului de sărăcie sau de excluziune socială, precum și alte grupuri de copii care au mai puține oportunități, cum ar fi copiii cu nevoi educaționale speciale și copiii cu handicap. Accesul efectiv la servicii gratuite și de înaltă calitate de educație și îngrijire timpurie pentru copiii aflați în dificultate este, de asemenea, una dintre recomandările principale din Recomandarea Consiliului de instituire a unei Garanții europene pentru copii. În plus, Strategia UE privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030, în conformitate cu CNUDPH, invită statele membre să includă toți copiii cu handicap în învățământul general. Acest lucru implică crearea unor cadre educaționale fără bariere, metode de predare adecvate și personal calificat.

⁸ ESTAT, PROJ_23NP.

⁹ Raport privind îngrijirea pe termen lung, 2021.

5. Potrivit Comitetului Regiunilor, lipsa de personal calificat în domeniul îngrijirii reprezintă o problemă la nivel european, cu repercusiuni sociale profunde¹⁰. Activitățile de îngrijire sunt considerate esențiale pentru bunăstarea colectivă a societăților, însă, paradoxal, îngrijirea și activitățile de îngrijire continuă, în mare măsură, în multe țări, să fie subevaluate și prost plătite, oferind slabe perspective de carieră și oportunități de formare insuficiente, efective de personal inadecvate, iar în unele cazuri, o siguranță redusă a locului de muncă. Prin urmare, situația actuală necesită o abordare strategică a îngrijirii, care trebuie să integreze perspectiva de gen și să plece de la premisa că responsabilitatea pentru îngrijire nu revine exclusiv familiei beneficiarului îngrijirii, recunoscând, în același timp, că măsurile de protecție socială pentru asigurarea unei îngrijiri de înaltă calitate abordabilă ca preț reprezintă un factor determinant al accesului. În acest domeniu, numeroși actori de la diferite niveluri au un rol de jucat, inclusiv entitățile locale și regionale, statele membre ale UE și instituțiile UE, în conformitate cu competențele lor respective în domeniul asistenței medicale, al îngrijirii pe termen lung, al asistenței sociale și al educației, precum și partenerii sociali, societatea civilă și entitățile din sectorul economiei sociale, astfel cum se menționează în Strategia europeană privind serviciile de îngrijire.

AVÂND ÎN VEDERE CĂ:

6. Drepturile omului se află în centrul valorilor europene. Potrivit articolului 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană, Uniunea se întemeiază pe valorile respectării demnității umane, libertății, democrației, egalității, statului de drept, precum și pe respectarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor persoanelor care aparțin minorităților. Aceste valori sunt comune statelor membre într-o societate caracterizată prin pluralism, nediscriminare, toleranță, justiție, solidaritate și egalitate între femei și bărbați.

¹⁰ Avizul Comitetului European al Regiunilor pe tema „Strategia europeană privind serviciile de îngrijire”.

7. Egalitatea de gen se află în centrul valorilor europene și ale drepturilor omului. Egalitatea dintre femei și bărbați este un principiu fundamental al Uniunii Europene, consacrat în tratate și recunoscut la articolul 23 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Articolul 8 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) prevede că Uniunea, în toate activitățile sale, urmărește să elimine inegalitățile și să promoveze egalitatea între femei și bărbați.
8. Strategia europeană privind serviciile de îngrijire stabilește o agendă pentru îmbunătățirea situației și a drepturilor îngrijitorilor formali și informal (în principal femei) și ale beneficiarilor serviciilor de îngrijire. Aceasta invită statele membre să garanteze servicii de îngrijire pe termen lung și servicii ECEC de înaltă calitate, abordabile ca preț și accesibile și să asigure condiții de muncă mai bune, egale din punctul de vedere al genului și un echilibru între viața profesională și cea privată pentru ambele categorii. Punerea în aplicare a acestei agende va sprijini în continuare aplicarea și implementarea Pilonului european al drepturilor sociale și va contribui la atingerea obiectivelor UE în domeniul ocupării forței de muncă, al competențelor și al reducerii sărăciei pentru 2030, precum și la promovarea egalității de gen. Strategia recomandă, de asemenea, ca statele membre și partenerii sociali de la nivelul UE și de la nivel național să promoveze un dialog social eficace și să încheie contracte colective de muncă pentru lucrătorii din sectorul serviciilor de îngrijire, cu obiectivul de a le oferi acestora condiții de muncă echitabile și salarii adecvate, precum și să ia măsuri pentru a facilita perfecționarea și recalificarea lucrătorilor din sectorul serviciilor de îngrijire. De asemenea, invită statele membre să combată stereotipurile de gen și să promoveze o repartizare mai echitabilă a responsabilităților de îngrijire între femei și bărbați.
9. Strategia europeană privind egalitatea de gen 2020-2025 a Comisiei afirmă că „accesul insuficient la servicii de îngrijire formale de calitate și la prețuri abordabile este unul dintre factorii determinanți ai inegalității de gen pe piața forței de muncă. Prin urmare, este important să se facă investiții în serviciile de îngrijire pentru a sprijini participarea femeilor la activitățile remunerate și dezvoltarea lor profesională. Acest demers are și un potențial de creare de locuri de muncă atât pentru femei, cât și pentru bărbați.”

10. Convenția ONU din 2006 privind drepturile persoanelor cu handicap (CNUDPH) recunoaște, la articolul 19, dreptul de a trăi independent și de a fi pe deplin inclus și de a participa la viața comunității și solicită măsuri pentru a se asigura că persoanele cu handicap au dreptul de a-și alege locul de reședință și modul în care doresc să trăiască, precum și cu cine să trăiască, în condiții de egalitate cu ceilalți. În plus, aceasta prevede că persoanele cu handicap ar trebui să aibă acces la o serie de servicii de sprijin la domiciliu, rezidențiale și la alte servicii de sprijin comunitar pentru a preveni izolarea sau segregarea față de comunitate. Acest lucru necesită schimbări structurale pentru a înlocui mediul instituționalizat cu servicii de sprijin pentru o viață independentă. În acest sens, Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap 2021-2030 reiterează angajamentul UE de a realiza tranziția de la îngrijirea instituționalizată la îngrijirea comunitară și faptul că Comisia va sprijini autoritățile naționale, regionale și locale în eforturile lor de dezinstituționalizare și de facilitare a unei vieți independente, inclusiv cele mai bune soluții în materie de locuințe și îngrijire. De asemenea, îndeamnă statele membre să pună în aplicare bune practici de dezinstituționalizare și să promoveze și să asigure finanțare pentru locuințe sociale accesibile și favorabile incluziunii persoanelor cu handicap, inclusiv pentru persoanele în vârstă cu handicap, și să abordeze provocările cu care se confruntă persoanele fără adăpost cu handicap.
11. Recomandarea Consiliului din 8 decembrie 2022 privind accesul la servicii de îngrijire pe termen lung de înaltă calitate și accesibile din punct de vedere financiar recomandă statelor membre să își alinieze în permanență oferta de servicii de îngrijire pe termen lung la nevoile de îngrijire pe termen lung, oferind în același timp o combinație echilibrată de opțiuni de îngrijire pe termen lung în toate mediile de îngrijire pentru a răspunde diferitelor nevoi de astfel de îngrijiri și sprijinind libertatea de alegere a persoanelor care au nevoie de îngrijire, precum și participarea lor la luarea deciziilor, inclusiv prin dezvoltarea și/sau îmbunătățirea îngrijirii la domiciliu și a îngrijirii în comunitate și asigurând faptul că serviciile de îngrijire pe termen lung sunt bine coordonate cu serviciile de prevenire, cu îmbătrânirea sănătoasă și activă și cu serviciile de sănătate și că sprijină autonomia și viața independentă, precum și incluziunea în comunitate în toate mediile de îngrijire pe termen lung. Recomandarea Consiliului invită, de asemenea, statele membre să asigure sprijin pentru locuri de muncă de calitate și condiții de muncă echitabile în acest sector, pentru a îmbunătăți profesionalizarea activităților de îngrijire, să ofere servicii de îngrijire pe termen lung de mai bună calitate și să abordeze nevoile în materie de competențe și deficitul de lucrători. În același timp, statele membre sunt invitate să identifice îngrijitorii neprofesioniști și să îi sprijine în activitățile lor de îngrijire.

12. Recomandarea Consiliului din 8 decembrie 2022 privind educația și îngrijirea timpurie a copiilor: obiectivele de la Barcelona pentru 2030 urmăresc să încurajeze statele membre să sporească participarea la ECEC pentru a facilita participarea femeilor pe piața forței de muncă și să consolideze dezvoltarea socială și cognitivă a copiilor, în special a copiilor care se află în situații vulnerabile, inclusiv copiii cu handicap, sau care provin din medii defavorizate. În acest scop, recomandă, printre alte măsuri, promovarea unei convergențe sporite între statele membre în ceea ce privește participarea copiilor la ECEC; promovarea prețurilor abordabile, a accesibilității și a calității serviciilor de ECEC; acordarea unei atenții deosebite intensității în timp a participării copiilor la ECEC și compatibilității acestora cu o participare semnificativă a părinților pe piața forței de muncă, precum și motivelor unei participări de intensitate scăzută, și reducerea decalajului în ceea ce privește participarea copiilor expuși riscului de sărăcie sau de excluziune socială și a populației generale.

CONSTATÂND CĂ:

13. Avizul Comitetului European al Regiunilor (CoR) privind Strategia europeană privind serviciile de îngrijire (2023) subliniază necesitatea unei strategii comune pentru sănătate, îngrijire și educație, care să includă activarea unui sistem de interoperabilitate între sectoare, astfel încât să se asigure servicii accesibile de îngrijire pe termen lung care să răspundă atât nevoilor persoanelor care au nevoie de îngrijire, cât și nevoilor personalului de îngrijire, precum și să se asigure servicii de îngrijire a copiilor de înaltă calitate, abordabile ca preț și accesibile.
14. Avizul Comitetului Economic și Social European (CESE) privind Strategia europeană privind serviciile de îngrijire (2022) invită statele membre, printre alte măsuri, să asigure servicii de mai bună calitate pe tot parcursul vieții; să realizeze o sensibilizare prin colectarea și diseminarea principalelor elemente ale bunelor practici în ceea ce privește instrumentele și infrastructura; să se asigure că egalitatea de gen rămâne esențială pentru punerea în aplicare a strategiei, inclusiv prin acțiuni de combatere a stereotipurilor de gen dăunătoare care afectează sectoarele de îngrijire formală și informală; să mobilizeze toate resursele pentru a răspunde cererii tot mai mari și diverse de servicii de îngrijire și să ia în considerare mobilitatea profesioniștilor din domeniul îngrijirii și migrația forței de muncă din țări din afara UE, împreună cu instrumente de corelare a cererii și ofertei, precum și cu recunoașterea calificărilor.

15. Avizul CESE publicat în 2022 sub titlul „Către un nou model de îngrijire pentru persoanele în vârstă: învățăminte desprinse din pandemia de COVID-19” afirmă necesitatea de a răspunde apelului de a dezinstituționaliza, în general, serviciile de îngrijire a persoanelor în vârstă în centre rezidențiale, prin promovarea autonomiei, a independenței, a capacității de a se gospodări și a relațiilor sociale ale persoanelor în vârstă dependente. Acesta explică că, în acest sens, este necesar să se pună la dispoziția acestora resurse sociomedicale de proximitate, o asistență la domiciliu mult mai structurată și mai eficientă, precum și noi alternative de cazare, precum locuințele instituționalizate, supravegheate sau comunitare, unitățile de coabitare sau alte soluții alternative existente în diferite țări ale UE, în funcție de nevoile și de preferințele persoanelor în vârstă care sunt afectate de pierderea autonomiei. Pentru persoanele cu un grad mai ridicat de dependență, se afirmă că este necesară reconversia centrelor rezidențiale tradiționale pentru ca experiența traiului în astfel de medii să semene traiului „ca acasă”.
16. Avizul Comitetului consultativ pentru egalitatea de șanse între femei și bărbați privind „Decalajul în materie de îngrijire în UE: o abordare globală și transformatoare din punctul de vedere al genului” (2021) subliniază că lipsa unor servicii de îngrijire abordabile, accesibile și de înaltă calitate în majoritatea țărilor UE și faptul că activitățile de îngrijire nu sunt împărțite în mod egal între femei și bărbați au un impact negativ direct asupra participării femeilor la toate aspectele vieții sociale, economice, culturale și politice.
17. Prezentele concluzii se bazează pe lucrările și angajamentele politice anterioare ale Consiliului, Parlamentului European și ale Comisiei, precum și pe activitatea altor părți interesate relevante, inclusiv pe documentele enumerate în anexă.

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE INVITĂ STATELE MEMBRE

Ținând seama de circumstanțele naționale, inclusiv de repartizarea teritorială a competențelor, precum și de autonomia partenerilor sociali:

18. Să recunoască dreptul individual de a primi îngrijire, în condiții egale, promovând reforme, inclusiv prin instrumente juridice, atunci când este necesar, care să definească și să asigure în mod global dreptul la servicii de îngrijire suficiente, adecvate și abordabile de înaltă calitate, comunitare și centrate pe persoană. Este important ca aceste servicii de îngrijire să fie conforme cu alegerea persoanei, care are dreptul de a fi însoțită în acest proces și în decizia respectivă. Dreptul la îngrijire implică sprijinirea îngrijitorilor (de exemplu, prin oferirea de protecție socială și formare, consiliere și servicii de îngrijire temporară), și recunoașterea dreptului lor de a lua decizii cu privire la cât de multă îngrijire să ofere și cui anume, precum și a dreptului la echilibrul dintre viața profesională și cea privată și la condiții de muncă și salarii echitabile.
19. Să ia măsuri pentru a orienta evoluția serviciilor de îngrijire și de sprijin pe termen lung către o abordare comunitară, centrată pe persoană, care să integreze perspectiva de gen, modelul de handicap bazat pe drepturile omului, sprijinul *inter pares*, coproducția și combaterea intersecțională a discriminării, în timp util și ținând seama de Recomandarea Consiliului din 8 decembrie 2022 privind accesul la servicii de îngrijire pe termen lung de înaltă calitate și accesibile din punct de vedere financiar, pentru:
 - a) a asigura servicii de îngrijire pe termen lung accesibile, abordabile ca preț și de înaltă calitate, centrate pe persoană, care să le permită celor care au nevoie de acestea și care doresc acest lucru să prevină instituționalizarea, să trăiască o viață demnă, în autodeterminare, să își păstreze autonomia, să trăiască independent în comunitate și să poată decide în mod liber unde, cu cine și cum să trăiască.
 - b) a promova cu fermitate alternativele de viață în comunitate și sistemele locale de sprijin care să respecte voința și preferințele oamenilor și să corespundă nevoilor lor de îngrijire.

- c) a realiza transformarea necesară, atunci când este nevoie, astfel încât serviciile de îngrijire, inclusiv cele oferite de instituțiile de îngrijire, să fie furnizate pe baza unei îngrijiri și a unui sprijin comunitar și centrat pe persoană, precum și să asigure existența unor sisteme de protecție pentru a proteja persoanele vulnerabile care beneficiază de îngrijire împotriva tuturor formelor de abuz.
- d) a depune eforturi pentru a asigura sustenabilitatea serviciilor de îngrijire pe termen lung, atât pe plan financiar, cât și pe planul forței de muncă, precum și caracterul adecvat, amploarea și acoperirea acestora, ținând seama de nevoia de inovare și prevenire.
- e) a promova caracterul cuprinzător al diferitelor servicii de îngrijire pe termen lung și, de asemenea, coordonarea eficientă între acestea, în special între serviciile sociale și serviciile de sănătate, oferind portofolii de servicii pe deplin flexibile și personalizate.
- f) a defini parcursuri personalizate și modele de îngrijire integrată, de exemplu prin gestionarea cazurilor, valorificând la maximum posibilitățile oferite de digitalizare.
- g) a depune eforturi pentru a asigura formarea adecvată a profesioniștilor în ceea ce privește îngrijirea cuprinzătoare și centrată pe persoană.
- h) a promova adoptarea unor soluții locale inovatoare, comunitare, care recurg în mod etic la tehnologie și utilizează instrumente esențiale, cum ar fi fondurile publice și clauzele sociale inovatoare în procedurile de achiziții publice, precum și îmbunătățirea continuă a sistemelor de îngrijire pe termen lung, inclusiv punerea în aplicare sistematică a unei abordări a integrării perspectivei de gen.
- i) a depune eforturi pentru a asigura furnizarea de sprijin și servicii profesionale multidisciplinare și centrate pe persoană pentru îngrijirea la domiciliu și sprijin comunitar, astfel încât să răspundă în mod corespunzător nevoilor și să garanteze accesul egal, în special în zonele cele mai rurale, insulare și slab populate, prin promovarea unor soluții inovatoare publice și private cu contribuția părților interesate din sectorul terțiar și a întreprinderilor și prin abordarea inegalităților legate de ruralitate, capacitatea economică și gen.

- j) a promova, în conformitate cu Recomandarea Consiliului privind îngrijirea pe termen lung, mecanisme eficiente de îmbunătățire a calității serviciilor și a resurselor și a elabora cadre naționale de calitate pentru îngrijirea pe termen lung care să se bazeze pe evaluarea impactului îngrijirii și sprijinului pe termen lung asupra calității vieții persoanelor.

20. Să promoveze o schimbare culturală care vizează reevaluarea și recunoașterea muncii de îngrijire, atât profesionale, cât și neprofesionale, remunerate și neremunerate; eliminarea inegalităților de gen, a prejudecăților și a stereotipurilor de gen și realizarea unei tranziții către responsabilitatea comună pentru îngrijire, prin:

- a) consolidarea protecției sociale și a măsurilor de sprijin pentru îngrijitorii informal, de exemplu, prin promovarea punerii în aplicare a unor măsuri de sprijin și a unor programe de formare de calitate și flexibile în domeniul îngrijirii informale, care să includă sprijin psihologic și formare în domeniul competențelor digitale.
- b) promovarea mecanismelor, în conformitate cu normele naționale, care favorizează echilibrul dintre viața profesională și cea privată atât pentru femei, cât și pentru bărbați, de exemplu prin mijloace precum un timp de lucru mai flexibil, modele de lucru hibride și asigurarea faptului că îngrijitorii au acces la concediu în condiții egale.
- c) oferirea unor opțiuni adecvate de concediu plătit, indiferent de sursa sprijinului financiar, care să nu aibă un impact negativ nici asupra capacității de inserție profesională a femeilor, nici asupra revenirii lor la locul de muncă, oferind în același timp servicii de asigurare a echilibrului între viața profesională și cea privată care să faciliteze punerea în aplicare a serviciilor de sprijin pentru îngrijitorii informal.
- d) promovarea dezbaterii sociale pe tema îngrijirii, de exemplu prin campanii de sensibilizare, prin promovarea responsabilității egale a femeilor și bărbaților în îngrijirea formală și informală, prin eradicarea stereotipurilor de gen și a rolurilor de gen asociate în mod tradițional cu munca de îngrijire, prin creșterea atractivității muncii de îngrijire și prin recunoașterea valorii îngrijirii și a dreptului persoanelor la un proiect de viață la alegerea lor, precum și la demnitate.

21. Să implice bărbații și băieții ca agenți și beneficiari ai schimbării și ca parteneri și aliați strategici în realizarea egalității de gen în ceea ce privește munca de îngrijire remunerată și neremunerată.
22. Să adopte, ori de câte ori nu au făcut încă acest lucru, niveluri și standarde de calitate a îngrijirii în conformitate cu principiile incluse în cele două recomandări recente ale Consiliului privind îngrijirea pe termen lung și educația și îngrijirea timpurie a copiilor, luând întotdeauna în considerare nevoile celor care primesc sprijin și ale îngrijitorilor, precum și inegalitățile de gen existente, și urmărind, ca obiectiv inherent al modelelor de îngrijire, eliminarea disparităților de gen.
23. Să promoveze condiții de muncă și salarii adecvate și echitabile în sectorul îngrijirii și al educației și îngrijirii timpurii a copiilor și să se asigure că personalul este instruit în mod corespunzător. În special, statele membre ar trebui să promoveze îmbunătățirea condițiilor de muncă și a salariilor prin reglementarea condițiilor de muncă și promovarea dialogului social și, după caz, a negocierilor colective sectoriale, precum și prin promovarea standardelor minime și a codurilor de conduită ale întreprinderilor în ceea ce privește îngrijirea pe tot parcursul vieții, egalitatea de gen în ceea ce privește condițiile de muncă și echilibrul dintre viața profesională și cea privată.
24. Să încurajeze partenerii sociali, respectând pe deplin autonomia lor, să includă în contractele colective de muncă măsuri de eliminare a diferenței de remunerare între femei și bărbați în sectorul serviciilor de îngrijire, în conformitate cu principiul remunerării egale pentru muncă de valoare egală.
 - a) Să garanteze condiții de muncă și salarii adecvate și echitabile pentru personalul de îngrijire la domiciliu, în special pentru îngrijitorii la domiciliu în regim intern, și să combată munca nedeclarată în cadrul serviciilor de îngrijire [...], acordând o atenție deosebită muncii casnice, care este adesea desfășurată de lucrătoare migrante.
 - b) Să îmbunătățească, după caz, protecția îngrijitorilor și să ia măsuri pentru a-i proteja împotriva riscului de hărțuire și de hărțuire sexuală și de violență la locul de muncă.

- c) Să asigure formarea inițială și continuă a îngrijitorilor, pentru a le oferi competențele profesionale necesare care să le permită să ofere servicii personalizate și de calitate, inclusiv formare și sprijin pentru dezvoltarea competențelor specializate, non-tehnice și digitale.
 - d) Să asigure dezvoltarea profesională a îngrijitorilor prin perfecționare profesională, ajutându-i astfel să avanseze în cariera lor profesională și să ofere servicii de îngrijire de calitate, care să fie comunitare și centrate pe persoană.
 - e) Să solicite autorităților contractante să utilizeze pe deplin instrumentele disponibile în cadrul procedurilor de achiziții publice pentru a garanta condiții de muncă echitabile pentru personalul de îngrijire angajat de întreprinderile cărora li s-au atribuit contracte de achiziții publice.
 - f) Să promoveze colaborarea cu entitățile din economia socială pentru a concepe și a furniza servicii de îngrijire și sprijin de calitate, comunitare și centrate pe persoană.
 - g) Să încurajeze atât băieții, cât și fetele, atunci când fac alegeri în învățământul secundar, să ia în considerare carierele profesionale legate de îngrijirea de calitate și să aprecieze și să recunoască serviciile de îngrijire ca activitate esențială.
25. Să adopte măsuri, după caz, în conformitate cu Strategia europeană privind serviciile de îngrijire și cu „Recomandarea Consiliului privind educația și îngrijirea timpurie a copiilor: obiectivele de la Barcelona pentru 2030”, pentru:
- a) a spori participarea copiilor la ECEC accesibile, abordabile ca preț și de înaltă calitate, inclusiv a copiilor cu nevoi educaționale speciale, luând, de asemenea, măsurile necesare și rezonabile pentru a elimina decalajul de participare la ECEC dintre copiii expuși riscului de sărăcie și de excluziune socială și populația infantilă generală¹¹, ținând seama, în același timp, de diferențele dintre sistemele naționale.

¹¹ Ținând seama, de asemenea, de Recomandarea 2021/1004 a Consiliului de instituire a unei Garanții europene pentru copii.

- b) a furniza servicii de ECEC abordabile ca preț, accesibile și de înaltă calitate, care să fie, de asemenea, ușor accesibile în zonele rurale și defavorizate, promovând astfel accesul la ECEC pentru toți băieții și toate fetele.
- c) a lucra cu eficacitate pentru a elimina perioadele neacoperite între sfârșitul concediului din motive familiale plătit și accesul sau, după caz, dreptul legal la un loc în ECEC.
- d) a promova utilizarea de către bărbați a concediului de paternitate și a concediului pentru creșterea copilului, precum și a unui program de lucru flexibil, abordând astfel stereotipurile de gen, pentru a facilita o distribuție mai echitabilă a responsabilităților de îngrijire și sprijin între părinți în ceea ce privește munca remunerată și cea neremunerată, în conformitate cu Directiva (UE) 2019/1158, îmbunătățind astfel echilibrul dintre viața profesională și cea privată și contribuind, de asemenea, la dezvoltarea relației dintre copil și ambii părinți. Consolidarea drepturilor lucrătorilor cu responsabilități de îngrijire de a beneficia de concediu de paternitate și de concediu pentru creșterea copilului și de a solicita un program de lucru flexibil, și sensibilizarea cu privire la aceste noi drepturi și la punerea lor în aplicare, precum și asigurarea furnizării de ECEC de înaltă calitate pentru îngrijitorii care lucrează în afara programului de lucru standard.

26. Să acorde atenția cuvenită provocărilor teritoriale legate de accesul la serviciile de îngrijire prin măsuri care:

- a) urmăresc să asigure accesul la servicii de îngrijire și de sprijin comunitar și centrat pe persoană, de calitate și la prețuri abordabile, luând în considerare în special zonele defavorizate, cum ar fi zonele rurale, insulare, slab populate sau îndepărtate, prin inițiative inovatoare, în colaborare cu autoritățile regionale și locale, precum și cu economia socială, cu societatea civilă, cu organizațiile de femei și cu alte părți interesate relevante, valorificând oportunitățile oferite de economia serviciilor de îngrijire, utilizând în același timp tehnologia și digitalizarea, contribuind astfel la creșterea atractivității acestor domenii și la intensificarea activității economice și a creării de locuri de muncă.

- b) identifică și abordează disparitățile economice și nivelurile de venit din zonele urbane, asigurând accesul egal la servicii de îngrijire și de sprijin de calitate comunitare și centrate pe persoană, prin promovarea parteneriatelor locale/de vecinătate care identifică nevoile și convin asupra unor strategii, inclusiv programe comunitare și de voluntariat, comunități de vecini sau programe de solidaritate între generații.

INVITĂ COMISIA, ÎN COLABORARE CU STATELE MEMBRE:

27. Să utilizeze în continuare semestrul european și metoda deschisă de coordonare socială, în special prin intermediul Comitetului pentru protecție socială, pentru a promova monitorizarea, îmbunătățirea colectării datelor, coordonarea și schimbul de bune practici privind îngrijirea pe termen lung.
28. Să încurajeze mobilizarea și utilizarea eficace a resurselor și fondurilor UE pentru a sprijini punerea în aplicare a Strategiei europene privind serviciile de îngrijire și a recomandărilor Consiliului privind serviciile de îngrijire pe termen lung și ECEC, astfel încât să se înregistreze progrese în tranziția sistemelor de îngrijire către modele globale, comunitare și centrate pe persoană, pentru a îmbunătăți recunoașterea valorii îngrijirii și pentru a eradica prejudecățile și stereotipurile de gen.
29. Să promoveze inovațiile sociale care facilitează învățarea reciprocă și progresul către politici publice mai bune prin aplicarea unor practici bazate pe dovezi și pe cercetare și furnizarea inovatoare de servicii de îngrijire și de sprijin și prin introducerea de tehnologii și soluții digitale inovatoare și accesibile în furnizarea de servicii de îngrijire care facilitează autonomia și viața independentă, implicând utilizatorii de servicii, partenerii sociali și economia socială, sectorul terțiar, societatea civilă și organizațiile de femei și utilizând, în același timp, instrumente esențiale, cum ar fi fondurile publice europene și clauzele sociale în procedurile de achiziții publice.

30. Să efectueze colectarea datelor (de exemplu, administrative și bazate pe anchete) și elaborarea de instrumente, indicatori standardizați și date comparabile defalcate în funcție de sex cu privire la persoanele care primesc sau au nevoie de îngrijire pe termen lung și la îngrijitorii informalți – ori de câte ori este posibil – precum și cu privire la îngrijitorii profesioniști, în vederea monitorizării sistematice a progreselor înregistrate de statele membre în dezvoltarea unei asistențe accesibile, abordabile ca preț și de înaltă calitate, inclusiv în vederea atingerii obiectivelor de la Barcelona pentru 2030.
31. Să analizeze, împreună cu statele membre, fezabilitatea conturilor satelit ale serviciilor de îngrijire și ale gospodăriilor, extinzând sistemele contabile tradiționale, astfel încât să contabilizeze și să valorifice activitățile productive neremunerate legate de îngrijire (cum ar fi îngrijirea pe termen lung, îngrijirea copiilor, serviciile casnice etc.), fiecare dintre acestea reprezentând un aspect important al vieții oamenilor, care însă lipsește în mare măsură din statisticile economice periodice, cum ar fi produsul intern brut (PIB), vizând astfel măsurarea și evaluarea contribuției economice a muncii de îngrijire neremunerate, utilizând date defalcate în funcție de sex ori de câte ori este posibil.
-

Referințe

1. UE – nivel interinstituțional

Pilonul european al drepturilor sociale, proclamat de Parlamentul European, de Consiliu și de Comisie la 17 noiembrie 2017.

https://commission.europa.eu/publications/european-pillar-social-rights-booklet_en

2. Consiliu

Concluziile Consiliului privind combaterea diferenței de remunerare dintre femei și bărbați: valorizarea și repartizarea muncii remunerate și a muncii de îngrijire neremunerate ([13584/20](#))

Concluziile președinției privind impactul îngrijirii pe termen lung asupra echilibrului dintre viața profesională și cea privată ([8764/20](#))

Concluziile Consiliului intitulate „Economii caracterizate prin egalitatea de gen în UE: calea de urmat” ([14938/19](#))

Concluziile Consiliului privind viitorul muncii: o abordare bazată pe ciclul de viață ([10134/18](#))

[Recomandarea Consiliului privind accesul la servicii de îngrijire pe termen lung de înaltă calitate și accesibile din punct de vedere financiar](#) (JO C 476, 15.12. 2022, p. 1)

[Recomandarea Consiliului privind educația și îngrijirea timpurie a copiilor: obiectivele de la Barcelona pentru 2030](#) (JO C 484, 20.12.2022, p. 1)

3. Parlamentul European

[What if care work were recognised as a driver of sustainable growth?](#) (Ce s-ar întâmpla dacă munca de îngrijire ar fi recunoscută drept un motor al creșterii durabile?) Informare din partea Serviciului de Cercetare al Parlamentului European (2022).

4. Comisia Europeană

[A European Care Strategy for caregivers and care receivers](#) (O Strategie europeană privind serviciile de îngrijire destinată îngrijitorilor și beneficiarilor serviciilor de îngrijire) (2022)

[The 2021 Ageing Report: \(Raportul din 2021 privind îmbătrânirea populației\) Economic and Budgetary Projections for the EU Member States \(2019-2070\)](#) (Raportul din 2011 privind îmbătrânirea populației: Proiecții economice și bugetare pentru statele membre ale UE (2019-2070))

[Carte verde privind îmbătrânirea populației – Promovarea solidarității și a responsabilității între generații](#) (2021)

[Raport privind îngrijirea pe termen lung](#) (2021)

5. Comitetul Regiunilor:

[Avizul Comitetului European al Regiunilor pe tema „Strategia europeană privind serviciile de îngrijire” \(JO C 157, 3.5.2023, p. 26\)](#)

6. Institutul European pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (EIGE)

[EIGE \(2023\) *A Better Work-Life Balance: \(O mai bună conciliere a vieții profesionale cu viața personală:\) Bridging the gender care gap* \(Eliminarea disparității de gen în ceea ce privește repartizarea responsabilităților de îngrijire\).](#)

[EIGE \(2021\) *Gender inequalities in care and consequences for the labour market* \(Inegalitățile de gen în ceea ce privește îngrijirea și consecințele asupra pieței forței de muncă\).](#)

[Inegalitățile de gen în ceea ce privește îngrijirea și consecințele asupra pieței forței de muncă \(2020\)](#)

7. Organizația Națiunilor Unite:

[Convenția privind drepturile persoanelor cu handicap. Comentariul general nr. 5 \(2017\) privind viața independentă și includerea în comunitate](#)

8. Altele

[*The care gap in the EU: a holistic and gender-transformative approach* \(Decalajul în materie de îngrijire în UE: o abordare globală și transformatoare din punctul de vedere al genului\)](#)
Comitetul consultativ pentru șanse egale pentru femei și bărbați (2021)

[*Towards a Stereotype-Free European Union: \(Către o Uniune Europeană fără stereotipuri:\) Opinion on Combatting Gender Stereotypes* \(aviz privind combaterea stereotipurilor de gen\)](#) Comitetul consultativ pentru șanse egale pentru femei și bărbați (2021)

[Problemele din sectorul îngrijirii pe termen lung în Europa – un studiu al politicilor naționale pentru anul 2018](#), publicat de Rețeaua europeană a politicii sociale.

[„Dezinstituționalizarea și viața în comunitate – rezultate și costuri: raportul unui studiu european” \(Raportul DECLOC\)](#) (Cercetare online a London School of Economics)

[*Report on the Transition from Institutional Care to Community-based Services in 27 Member States of the European Union* \(Raport privind tranziția de la îngrijirea instituțională la serviciile comunitare în 27 state membre ale Uniunii Europene\)](#) (2020) Studiu comandat de Comisia Europeană și elaborat de Jan Šiška și Julie Beadle-Brown.